EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 20.12.2010
KOM(2010) 774 slutlig
Bilaga A/kapitel 02

BILAGA A till

förslaget till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i Europeiska unionen

BILAGA A

KAPITEL 2: ENHETER OCH GRUPPERING AV ENHETER

2.01 Ett lands ekonomi är ett system varigenom institutioner och människor samverkar genom byten och överföringar av varor, tjänster och betalningsmedel (t.ex. pengar) för produktion och konsumtion av varor och tjänster.

De enheter som samverkar i ekonomin är ekonomiska enheter som kan äga tillgångar, skuldsätta sig, bedriva ekonomisk verksamhet och utföra transaktioner med andra enheter. De är så kallade institutionella enheter.

Att definiera de enheter som används i nationalräkenskaperna tjänar flera syften. För det första är enheterna väsentliga byggstenar när det gäller att avgränsa ekonomier i geografiskt hänseende, t.ex. stater, regioner och grupper av stater såsom monetära eller politiska sammanslutningar. För det andra är de väsentliga byggstenar när det gäller att gruppera enheter i institutionella sektorer. För det tredje är de väsentliga när det gäller att avgöra vilka flöden och stockar som ska redovisas. Transaktioner mellan olika delar av samma institutionella enhet redovisas i regel inte i nationalräkenskaperna.

2.02 De enheter och grupper av enheter som används i nationalräkenskaperna ska definieras med utgångspunkt i den ekonomiska analys till vilken man tänkt att ha dem, och inte utifrån vilken typ av enhet som vanligtvis används i statistiska undersökningar. Sådana enheter, som kan vara företag, holdingbolag, verksamhetsenheter, lokala enheter, myndigheter, icke-vinstdrivande organisationer, hushåll etc., är inte alltid direkt användbara för nationalräkenskaperna eftersom de utgår från juridiska, administrativa eller bokföringsmässiga kriterier.

Statistikerna ska beakta definitionerna av analysenheter som de är utformade i ENS, så att man kan försäkra sig om att de undersökningar där data samlas in efter hand kommer att omfatta all information som behövs för att sammanställa data för analysenheterna i ENS.

2.03 Utmärkande för systemet är att där används olika typer av enheter som svarar mot tre olika sätt att underindela ekonomin:

1. För att kunna analysera flöden och ställningsvärden är det väsentligt att man väljer enheter som gör det möjligt att studera beteendesamband hos de ekonomiska aktörerna.

2. För att kunna analysera produktionsprocessen är det väsentligt att man väljer enheter som belyser samband av teknisk-ekonomisk karaktär eller som avspeglar lokal verksamhet.

3. För att kunna göra regionala analyser behöver man enheter som avspeglar lokal verksamhet.

Syftet med de institutionella enheterna är att de ska uppfylla det första av dessa mål. De beteendesamband som avses i punkt 1 kräver enheter som avspeglar hela deras institutionella ekonomiska verksamhet.

Produktionsprocesserna, de teknisk-ekonomiska sambanden och de regionala analyserna i punkterna 2 och 3 kräver enheter som t.ex. lokala verksamhetsenheter. Dessa enheter beskrivs längre fram i detta kapitel.

Innan de enheter som används i ENS definieras är det nödvändigt att först avgränsa den nationella ekonomin.

AVGRÄNSNING AV DEN NATIONELLA EKONOMIN

2.04 De enheter som utgör ett lands ekonomi och vars flöden och stockar redovisas i ENS är de som är inhemska. En institutionell enhet betraktas som inhemsk på det ekonomiska territorium där den har sin huvudsakliga ekonomiska hemvist. Sådana enheter anses vara inhemska enheter oavsett nationalitet och rättslig form, och oberoende av om de befinner sig på det ekonomiska territoriet då de genomför en transaktion.

2.05 Det ekonomiska territoriet består av följande:

a) Det område (geografiska territorium) som faktiskt administreras och styrs ekonomiskt av en enda regering.

b) Alla frizoner, inklusive tullager och fabriker under tulltillsyn.

c) Det nationella luftrummet, territorialvattnen och den del av kontinentalsockeln som ligger på internationellt vatten och där landet har exklusiva rättigheter.

d) Territoriella enklaver, dvs. geografiska territorier belägna i utlandet som i enlighet med internationella fördrag eller överenskommelser mellan stater används av landets offentliga myndigheter (ambassader, konsulat, militärbaser, forskningsstationer etc.).

e) Olje- och naturgasfyndigheter etc. på internationellt vatten utanför landets kontinentalsockel, vilka drivs av enheter som är inhemska på territoriet som det definieras enligt ovanstående led.

Fiskebåtar, andra fartyg, flytande plattformar och luftfarkoster behandlas i ENS som mobil utrustning, vare sig de ägs och/eller drivs av inhemska enheter i landet eller ägs av utländska enheter men drivs av inhemska enheter. Transaktioner som berör ägande (fasta bruttoinvesteringar) och användning (hyra, försäkring etc.) av mobil utrustning förs till det landets ekonomi där respektive ägare och/eller användare har sin hemvist. Finansiell leasing betraktas som en förändring i ägande.

Det ekonomiska territoriet kan vara större eller mindre än territoriet enligt definitionen ovan. Som exempel på ett större område kan nämnas en valutaunion, såsom Europeiska monetära unionen, medan ett exempel på ett mindre område kan vara en del av ett land, t.ex. en region.

2.06 Det ekonomiska territoriet omfattar inte exterritoriella enklaver.

De delar av landets egna geografiska territorium som används av följande organisationer ingår inte heller:

1. Andra länders offentliga organ.

2. EU:s institutioner och organ.

3. Internationella organisationer i enlighet med internationella fördrag mellan stater.

De territorier som används av EU:s institutioner och organ och av internationella organisationer är separata ekonomiska territorier. Utmärkande för sådana territorier är att det endast är institutionerna som har sin hemvist där.

2.07 Begreppet *huvudsaklig ekonomisk hemvist* innebär att det finns en plats inom det ekonomiska territoriet där en enhet ägnar sig åt ekonomisk verksamhet och transaktioner i betydande omfattning, antingen under obegränsad tid eller under en längre, tidsbegränsad period (ett år eller mer). Ägande av mark och byggnader inom det ekonomiska territoriet anses vara tillräckligt för att ägaren ska ha ekonomisk hemvist där.

Företag är nästan alltid knutna till en enda ekonomi. Beskattning och andra rättsliga krav medför i regel att separata juridiska enheter används för verksamheten inom varje jurisdiktionsområde. Dessutom redovisas en separat institutionell enhet för statistikändamål när en och samma juridiska enhet har betydande verksamhet på två eller flera territorier (t.ex. för filialer, ägande av mark och företag som är verksamma på flera territorier). Genom att sådana juridiska enheter delas upp blir dessa företags respektive hemvist klar. Huvudsaklig ekonomisk hemvist innebär inte att enheter med betydande verksamhet på två eller flera territorier inte bör delas upp.

Om ett företag inte har någon fysisk dimension fastställs dess hemvist med hänsyn till det ekonomiska territorium enligt vars lagar företaget bildats eller registrerats.

2.08 Enheter som anses vara inhemska i ett land kan i sin tur delas upp i

a) enheter som ägnar sig åt produktion, finansiering, försäkring eller omfördelning med avseende på alla transaktioner utom de som har att göra med ägande av mark och byggnader,

b) enheter som främst ägnar sig åt konsumtion med avseende på alla transaktioner utom de som har att göra med ägande av mark och byggnader,

c) alla enheter i egenskap av ägare till mark och byggnader med undantag för ägare till de exterritoriella enklaver som utgör en del av det ekonomiska territoriet i andra länder eller som är oberoende stater.

2.09 För andra enheter än hushåll kan man med avseende på alla deras transaktioner, utom de som har att göra med ägande av mark och byggnader, urskilja följande två fall:

a) Verksamhet bedrivs uteslutande inom landets ekonomiska territorium: Enheter som utför sådan verksamhet är inhemska enheter i landet.

b) Verksamhet bedrivs under ett år eller mer inom flera länders ekonomiska territorier: Bara den del av enheten som har huvudsaklig ekonomisk hemvist inom landets ekonomiska territorium anses vara en inhemsk enhet i det landet.

En inhemsk institutionell enhet kan vara en konstruerad inhemsk statistisk enhet avseende verksamhet som bedrivs i landet under ett år eller mer av en enhet som är inhemsk i ett annat land. Om verksamheten bedrivs under kortare tid än ett år, förblir den en del av den producerande institutionella enhetens verksamhet och betraktas inte som en separat institutionell enhet. Om verksamheten är obetydlig, även om den pågår under längre tid än ett år eller rör installation av utrustning utomlands, betraktas den inte som en separat enhet, utan verksamheten bokförs under den producerande institutionella enheten.

2.10 Hushåll som har sin huvudsakliga ekonomiska hemvist i landet är inhemska enheter, utom i egenskap av ägare av mark och byggnader. De är inhemska även om de vistas utomlands under perioder på mindre än ett år. Här omfattas bland annat följande:

a) Gränsarbetare, dvs. personer som dagligen reser över gränsen för att arbeta i ett grannland.

b) Säsongsarbetare, dvs. personer som lämnar landet i flera månader, men mindre än ett år, för att arbeta i ett annat land under vissa årstider.

c) Turister, patienter, studerande, tjänstemän på tjänsteresa, affärsmän, försäljare, artister och besättningsmedlemmar som reser utomlands.

d) Lokalt rekryterad personal som arbetar i exterritoriella enklaver för utländska regeringar.

e) Personal vid EU:s institutioner och vid civila eller militära internationella organisationer som har sina huvudkontor i exterritoriella enklaver.

f) Officiella, civila eller militära representanter (samt deras hushåll) för landets regering som är etablerade i territoriella enklaver.

Studerande anses alltid ha sin hemvist i landet, oavsett hur länge de studerar utomlands.

2.11 Alla enheter som äger mark och/eller byggnader som utgör en del av det ekonomiska territoriet är inhemska enheter eller konstruerade inhemska statistiska enheter i det land där marken eller byggnaderna är belägna.

INSTITUTIONELLA ENHETER

2.12 Definition: En institutionell enhet är en ekonomisk enhet som kännetecknas av beslutsautonomi när den utövar sin huvudsakliga funktion. En inhemsk enhet betraktas som en institutionell enhet på det ekonomiska territorium där den har sin huvudsakliga ekonomiska hemvist om den har beslutsautonomi och antingen har en fullständig bokföring eller kan sammanställa en fullständig bokföring.

För att en enhet ska anses ha beslutsautonomi när den utövar sin huvudsakliga funktion ska den

a) ha rätt att äga varor och tillgångar för egen räkning, och kunna byta ägandet till varor eller tillgångar genom transaktioner med andra institutionella enheter,

b) kunna fatta ekonomiska beslut och bedriva ekonomisk verksamhet som den har det juridiska ansvaret för,

c) kunna ådra sig skulder för egen del, åta sig andra förpliktelser eller vidare åtaganden samt ingå avtal,

d) kunna upprätta en fullständig bokföring där alla dess transaktioner under räkenskapsperioden redovisas, samt en balansräkning över tillgångar och skulder.

2.13 Följande principer tillämpas då enheter inte har de kännetecken som utmärker en institutionell enhet:

a) Hushåll anses ha beslutsautonomi i sin huvudsakliga funktion och är därför institutionella enheter, även om de inte har en fullständig bokföring.

b) Enheter som inte har en fullständig bokföring, och som inte skulle kunna ställa samman en fullständig bokföring om så krävdes, är inte institutionella enheter.

c) Enheter som, även om de har en fullständig bokföring, inte har beslutsautonomi ingår i de enheter som har bestämmande inflytande över dem.

d) Enheter behöver inte offentliggöra sin bokföring för att betraktas som institutionella enheter.

e) Enheter som är en del av en grupp enheter som ägnar sig åt produktion och som har fullständig bokföring betraktas som institutionella enheter även om de delvis har överlämnat sin beslutsautonomi till den centrala enhet (huvudkontoret) som är ansvarig för den allmänna ledningen av gruppen; huvudkontoret självt betraktas som en institutionell enhet särskild från enheterna som det har bestämmande inflytande över.

f) Kvasibolag är enheter som har en fullständig bokföring men inte någon juridisk status. De har ett ekonomiskt och finansiellt beteende som skiljer sig från ägarnas och som liknar bolagens. De anses ha beslutsautonomi och betraktas som egna institutionella enheter.

Huvudkontor och holdingbolag

2.14 Huvudkontor och holdingbolag är institutionella enheter. Det rör sig om följande:

1. Ett huvudkontor är en enhet som utövar ledning över sina dotterbolag. Huvudkontor redovisas i den del av sektorn icke-finansiella bolag som deras dotterbolag hör till, såvida inte alla eller de flesta av dotterbolagen är finansiella bolag, i vilket fall de behandlas som finansiella serviceföretag (S.126) inom sektorn finansiella bolag.

   Om det finns både icke-finansiella och finansiella dotterbolag avgörs sektortillhörigheten av var förädlingsvärdet är störst.

   Om huvudkontoret ägnar sig åt produktionsverksamhet, och denna verksamhet utgör den huvudverksamheten, ska huvudkontoret höra till den sektorn.

   Huvudkontor beskrivs på följande sätt i undergrupp 7010 i avdelning M i ISIC rev. 4 (M 70.10 i Nace rev. 2):

   Denna undergrupp omfattar kontroll och ledning av andra enheter i bolaget eller företaget, strategisk och organisatorisk planering och beslutsfattande inom bolaget eller företaget samt operativ styrning och ledning av den löpande verksamheten i de enheter som hör till dem.

2. Ett holdingbolag som innehar dotterbolagens tillgångar men som inte utövar ledning är ett koncerninternt finansinstitut (S.127) och klassificeras som ett finansiellt bolag.

   Holdingbolag beskrivs på följande sätt i undergrupp 6420 i avdelning K i ISIC rev. 4 (K 64.20 i Nace rev. 2):

   Denna undergrupp omfattar verksamheten i holdingbolag, dvs. enheter som innehar en grupp dotterbolags tillgångar (en kontrollerande andel) och vars primära verksamhet är att vara ägare till gruppen. Holdingbolag i denna undergrupp tillhandahåller inga andra tjänster till de företag de har andelar i, dvs. de förvaltar eller leder inte de andra enheterna.

Koncerner

2.15 Stora koncerner bildas när ett moderbolag har bestämmande inflytande över flera dotterbolag, som i sin tur kanske kontrollerar egna dotterbolag, och så vidare. Varje koncernmedlem behandlas som en separat institutionell enhet om den uppfyller definitionen av institutionella enheter.

2.16 En fördel med att inte behandla en koncern som en enda institutionell enhet är att koncerner inte alltid är stabila över tiden, och inte heller lätta att identifiera i praktiken. Det kan vara svårt att få fram uppgifter om koncerner vars verksamhet inte är nära förbunden. Många koncerner är alltför stora och heterogena för att kunna behandlas som en enda enhet, och deras storlek och sammansättning kan förändras över tiden till följd av fusioner och företagsförvärv.

Specialföretag

2.17 Ett specialföretag (s.k. SPE eller SPV) är vanligtvis ett aktiebolag eller ett kommanditbolag som bildats för att uppfylla begränsade, specifika eller tillfälliga mål, i syfte att avskilja en finansiell risk, en viss skatterisk eller en regleringsrisk.

2.18 Det finns ingen gemensam definition av specialföretag men de utmärks ofta av följande:

a) De har inga anställda och inga icke-finansiella tillgångar.

b) Deras fysiska närvaro är ofta begränsad till en brevlåda på den plats där de är registrerade.

c) De är alltid närstående ett annat bolag, ofta som ett dotterbolag.

d) De har sin hemvist på ett annat territorium än de närstående bolagen. Om ett företag inte har någon fysisk dimension fastställs dess hemvist med hänsyn till det ekonomiska territorium enligt vars lagar företaget bildats eller registrerats.

e) De förvaltas av anställda i ett annat bolag, som kan vara närstående eller ej. Specialföretaget betalar för tjänster som utförts för det och debiterar i sin tur moderbolaget eller ett annat närstående bolag en avgift som ska täcka dessa kostnader. Detta är den enda produktion specialföretaget är inblandat i, även om det ofta ådrar sig skulder för sin ägares räkning och vanligtvis får investeringsinkomster och kapitalvinster på sina tillgångar.

2.19 Oavsett om en enhet har alla eller inga av dessa utmärkande drag, och oavsett om den beskrivs som ett specialföretag eller liknande, ska den behandlas på samma sätt som alla andra institutionella enheter och hänföras till sektor och bransch efter den primära verksamheten, såvida inte specialföretaget inte har någon handlingsfrihet.

2.20 Koncerninterna finansinstitut, artificiella dotterbolag och specialföretag inom den offentliga sektorn utan någon handlingsfrihet räknas således till den sektor dit organet med bestämmande inflytande över dem hör. Detta gäller dock inte om de är utländska, då de betraktas som åtskilda från det organ som har bestämmande inflytande över dem. När det gäller den offentliga sektorn ska dotterbolagets verksamhet avspeglas i den offentliga sektorns räkenskaper.

Koncerninterna finansinstitut

2.21 Ett holdingbolag som endast äger dotterbolagens tillgångar är ett exempel på ett koncerninternt finansinstitut. Andra enheter som också behandlas som koncerninterna finansinstitut är enheter med de kännetecken som är utmärkande för specialföretag enligt ovan, t.ex. investeringsfonder och pensionsinstitut samt enheter som används för att inneha eller förvalta förmögenheter för enskilda eller familjer, inneha tillgångar för värdepapperisering, utfärda skuldebrev för närstående bolags räkning (ett sådant företag kan vara ett så kallat conduit-bolag), värdepapperiseringsinstrument och att fullgöra andra finansiella uppgifter.

2.22 Hur pass oberoende enheten är gentemot moderbolaget kan visas genom att enheten utövar visst reellt inflytande över sina tillgångar och skulder, dvs. att den står för riskerna med och får avkastningen av tillgångarna och skulderna. Sådana enheter klassificeras i sektorn finansiella bolag.

2.23 En enhet av detta slag som inte kan agera självständigt från sitt moderbolag och endast passivt innehar tillgångar och skulder (som ”på autopilot”) behandlas inte som en separat institutionell enhet såvida den inte har sin hemvist i en annan ekonomi än moderbolaget. Om den har sin hemvist i samma ekonomi som moderbolaget behandlas den som ett ”artificiellt dotterbolag” (se nedan).

Artificiella dotterbolag

2.24 Ett dotterbolag som är helägt av ett moderbolag kan bildas för att tillhandahålla tjänster till moderbolaget eller till andra bolag i samma koncern, i syfte att undvika skatt, minimera skulderna vid en eventuell konkurs eller säkra andra skattetekniska eller bolagsrättsliga fördelar i ett visst land.

2.25 Detta slags enheter uppfyller i regel inte definitionen av en institutionell enhet eftersom de saknar förmågan att agera självständigt gentemot moderbolaget, och deras förmåga att inneha eller överföra tillgångar som framgår av deras balansräkning kan vara begränsad. Deras produktion och det pris som betalas för den fastställs av moderbolaget, som (eventuellt tillsammans med andra bolag inom samma koncern) är deras enda kund. De behandlas således inte som separata institutionella enheter utan som en integrerad del av moderbolaget, och deras räkenskaper konsolideras med moderbolagets, såvida de inte har sin hemvist i en annan ekonomi än moderbolaget.

2.26 Det måste göras åtskillnad mellan sådana artificiella dotterbolag som beskrivs ovan och en enhet som enbart bedriver hjälpverksamhet. Hjälpverksamhet omfattar endast den typ av servicefunktioner som praktiskt taget alla företag behöver i någon utsträckning, t.ex. lokalvård, löneadministration eller tillhandahållande av företagets it-infrastruktur (se punkt 1.13 i kapitel 1).

Specialföretag inom den offentliga sektorn

2.27 Den offentliga sektorn kan också bilda specialföretag, med kännetecken och funktioner som liknar de koncerninterna finansinstitutens och de artificiella dotterbolagens. Sådana enheter har inte någon förmåga att agera självständigt, och det är begränsat vilka olika transaktioner de kan inlåta sig på. De står inte för riskerna med eller får avkastningen från sina tillgångar och skulder. Om enheterna i

fråga är inhemska ska de behandlas som en integrerad del av den offentliga sektorn, och inte som separata enheter. Om de är utländska ska de behandlas som separata enheter. Alla transaktioner som de genomför utomlands ska avspeglas i motsvarande transaktioner med den offentliga sektorn. En enhet som tar ett lån i utlandet anses alltså låna ut samma belopp till den offentliga sektorn på samma villkor som det ursprungliga lånet.

2.28 Räkenskaperna för specialföretag utan någon handlingsfrihet konsolideras med moderbolagets såvida specialföretaget inte har sin hemvist i en annan ekonomi än moderbolaget. Det finns ett undantag till denna regel, och det är när ett utländskt specialföretag inrättats av den offentliga sektorn.

2.29 Med konstruerade inhemska statistiska enheter avses

a) de delar av utländska enheter som har sin huvudsakliga ekonomiska hemvist (dvs. att de i de flesta fall bedriver ekonomisk verksamhet under ett år eller mer) inom landets ekonomiska territorium,

b) utländska enheter i egenskap av ägare till mark eller byggnader på landets ekonomiska territorium, men då bara i fråga om transaktioner som avser sådan mark eller sådana byggnader.

Konstruerade inhemska statistiska enheter ska behandlas som institutionella enheter, även om de bara har ofullständig bokföring och oberoende av om de har beslutsautonomi eller ej.

2.30 Följande ska betraktas som institutionella enheter:

a) Enheter som har beslutsautonomi och fullständig bokföring, såsom

1. privata och offentliga bolag.

2. kooperativ eller handelsbolag som betraktas som självständiga juridiska enheter,

3. offentliga producenter som genom speciallagstiftning har status som självständiga juridiska enheter,

4. icke-vinstdrivande organisationer som betraktas som självständiga juridiska enheter, och

5. enheter inom offentlig sektor.

b) Enheter som har fullständig bokföring och som anses ha beslutsautonomi även om de inte är från moderbolaget separata bolag, dvs. kvasibolag.

c) Enheter som inte nödvändigtvis har en fullständig bokföring, men som anses ha beslutsautonomi, såsom

1. hushåll,

2. konstruerade inhemska statistiska enheter.

INSTITUTIONELLA SEKTORER

2.31 Vid makroekonomisk analys betraktas inte varje institutionell enhets verksamhet för sig, utan man ser till liknande institutioners aggregerade verksamhet. Enheterna kombineras således i grupper som kallas institutionella sektorer, av vilka några indelas i delsektorer.

Tabell 2.1 — Sektorer och delsektorer

Sektorer och delsektorer				Offentliga	Nationella privata	Utlandskontrollerade
Icke-finansiella bolag			S.11	S.11001	S.11002	S.11003
Finansiella bolag			S.12			
Monetära finansinstitut (MFI)	Centralbanken		S.121			
	Andra monetära finansinstitut	Monetära finansinstitut som tar emot inlåning, utom centralbanken	S.122	S.12201	S.12202	S.12203
		Penningmarknadsfonder	S.123	S.12301	S.12302	S.12303
Finansiella bolag utom MFI och FBPI	Investeringsfonder, utom penningmarknadsfonder		S.124	S.12401	S.12402	S.12403
	Övriga finansinstitut, utom försäkringsbolag och pensionsinstitut		S.125	S.12501	S.12502	S.12503
	Finansiella serviceföretag		S.126	S.12601	S.12602	S.12603
	Koncerninterna finansinstitut och utlåningsföretag		S.127	S.12701	S.12702	S.12703
Försäkringsbolag och pensionsinstitut (FBPI)	Försäkringsbolag		S.128	S.12801	S.12802	S.12803
	Pensionsinstitut		S.129	S.12901	S.12902	S.12903

Offentlig sektor	S.13			
Staten	S.1311			
Delstater	S.1312			
Kommuner	S.1313			
Socialförsäkring	S.1314			
Hushåll	S.14			
Arbetsgivare och egenföretagare utan anställda	S.141+S.142			
Anställda	S.143			
Mottagare av kapital- och transfereringsinkomster	S.144			
Mottagare av kapitalinkomster	S.1441			
Mottagare av pensioner	S.1442			
Mottagare av andra transfereringar	S.1443			
Hushållens icke-vinstdrivande organisationer	S.15			
Utlandet	S.2			
EU:s medlemsstater, institutioner och organ	S.21			
EU:s medlemsstater	S.211			
EU:s institutioner och organ	S.212			
Länder utanför EU och internationella organisationer med säte utanför EU	S.22			

2.32 I varje sektor och delsektor grupperas de institutionella enheter som har ett likartat ekonomiskt beteende.

Diagram 2.1 – **Fördelning av enheter på sektorer**

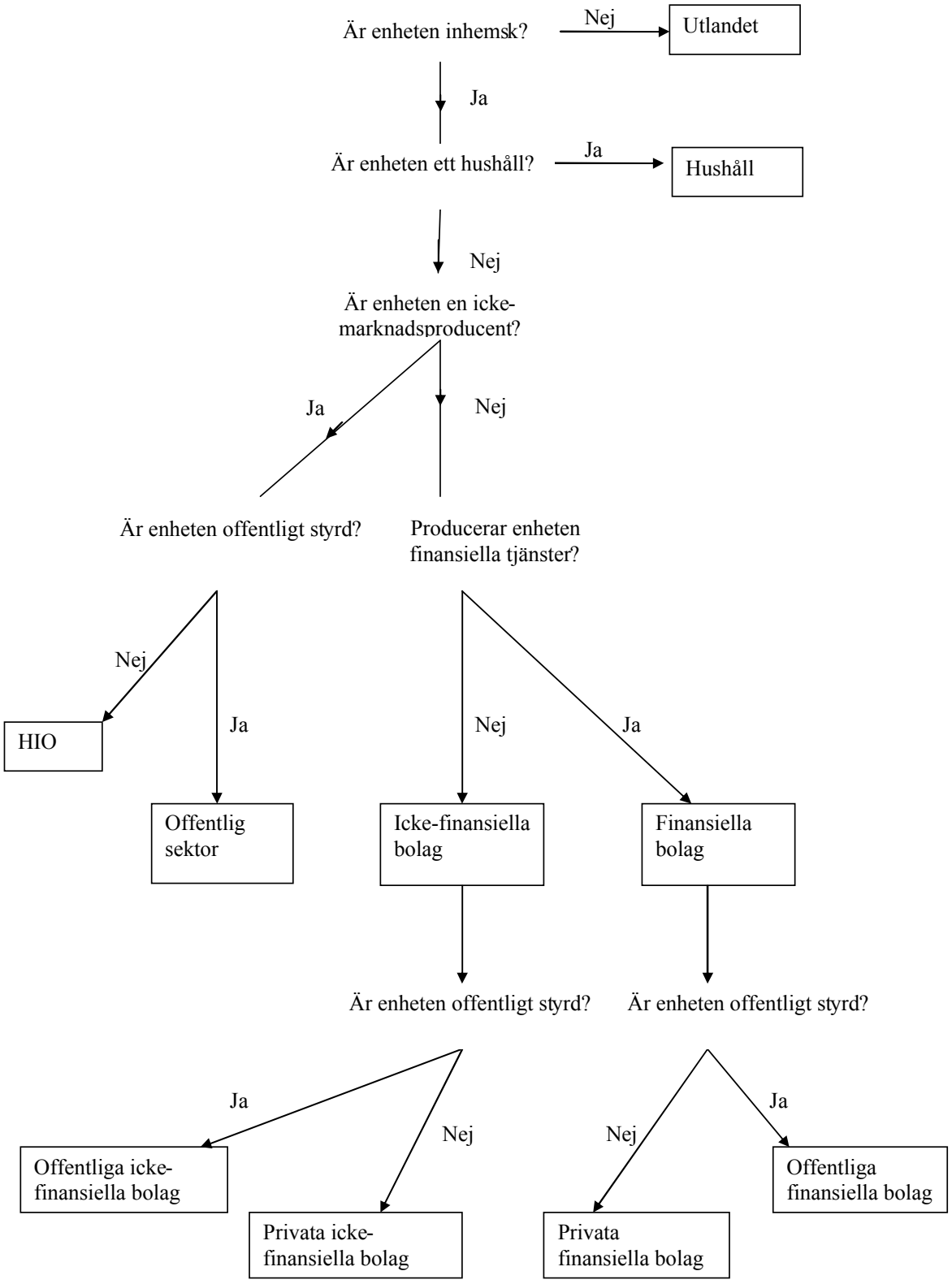

2.33 De institutionella enheterna grupperas i sektorer utifrån vilken typ av producent de är och beroende på deras primära verksamhet och funktion, vilka anses representativa för deras ekonomiska beteende.

2.34 I diagram 2.1 visas hur enheterna fördelas på huvudsektorerna. För att avgöra sektortillhörigheten för en enhet som är inhemsk men inte ett hushåll, framgår av diagrammet att det är nödvändigt att fastställa huruvida den är offentligt styrd eller ej, och om den är en marknadsproducent eller icke-marknadsproducent.

2.35 Med bestämmande inflytande, styrning eller kontroll över ett finansiellt eller icke-finansiellt bolag avses möjligheten att bestämma bolagets allmänna policy. Om ett bolag exempelvis äger mer än hälften av ett dotterbolags egna kapital är detta tillräckligt för att moderbolaget ska anses ha bestämmande inflytande över dotterbolaget.

2.36 En enskild institutionell enhet – ett annat bolag, ett hushåll, en icke-vinstdrivande organisation eller en offentlig enhet – har bestämmande inflytande över ett bolag eller kvasibolag om den äger mer än hälften av aktierna med rösträtt eller på annat sätt kontrollerar mer än hälften av aktieägarnas sammanlagda röstvärde.

2.37 För att kontrollera mer än hälften av aktieägarnas sammanlagda röstvärde behöver en institutionell enhet inte själv äga någon av aktierna med rösträtt. Ett bolag C kan vara dotterbolag till ett annat bolag B i vilket ett tredje bolag A äger en majoritet av aktierna med rösträtt. Bolag C sägs vara dotterbolag till bolag B om bolag B antingen kontrollerar mer än hälften av aktieägarnas sammanlagda röstvärde i bolag C eller är en sådan aktieägare i C att det har rätt att utse eller avskeda en majoritet av styrelseledamöterna i C.

2.38 Den offentliga sektorn skaffar sig bestämmande inflytande över ett bolag som ett resultat av speciallagstiftning eller reglering som ger den offentliga sektorn rätt att bestämma bolagets policy. Följande åtta indikatorer är de faktorer som främst måste beaktas när man bestämmer huruvida ett bolag är offentligt styrt eller ej:

a) Den offentliga sektorn äger majoriteten av röstandelarna.

b) Den offentliga sektorn har bestämmande inflytande över styrelsen eller motsvarande ledningsorgan.

c) Den offentliga sektorn har bestämmande inflytande över tillsättning och uppsägning av personal i ledande ställning.

d) Den offentliga sektorn har bestämmande inflytande över viktiga kommittéer i enheten.

e) Den offentliga sektorn har en s.k. gyllene aktie.

f) Det finns speciallagstiftning.

g) Den offentliga sektorn är den huvudsakliga kunden.

h) Bolaget lånar av den offentliga sektorn.

En enda indikator kan vara tillräckligt för att fastställa att bolaget är offentligt styrt, men i andra fall kan flera olika indikatorer tillsammans peka på att så är fallet.

2.39 För icke-vinstdrivande organisationer som betraktas som självständiga juridiska enheter ska följande fem faktorer beaktas vid bedömningen om de är offentligt styrda:

a) Tillsättningen av befattningshavare.

b) Instruktionsbestämmelserna.

c) Avtalsförpliktelser.

d) Finansieringsgrad.

e) Graden av offentligt risktagande.

Precis som med bolag kan en enda indikator i vissa fall vara tillräckligt för att fastställa att enheten är offentligt styrd, medan det i andra fall kan vara flera olika indikatorer som tillsammans pekar på att så är fallet.

2.40 Åtskillnaden mellan marknadsmässig och icke-marknadsmässig, och för offentliga enheter en uppdelning på den offentliga sektorn och bolagssektorn, görs enligt kriterierna i punkt 1.15.

2.41 En sektor ska delas in i delsektorer efter de kriterier som är relevanta för den sektorn; exempelvis kan den offentliga sektorn i sin tur delas in i staten, delstater och kommuner samt socialförsäkring, vilket medger en mer exakt beskrivning av enheternas ekonomiska beteende.

I kontona för sektorer och delsektorer redovisas all verksamhet, vare sig den är primär eller sekundär, för de institutionella enheter som ingår i sektorn i fråga.

En institutionell enhet hör endast till en sektor eller delsektor.

2.42 När den institutionella enhetens huvudsakliga funktion är att producera varor och tjänster måste man först avgöra vilken typ av producent det rör sig om, för att kunna hänföra den till en sektor.

2.43 I tabell 2.2 visas typ av producent och de primära verksamheter och funktioner som är karakteristiska för varje sektor:

Tabell 2.2 — **Typ av producent, primära verksamheter och funktioner fördelade efter sektor**

Typ av producent	Primär verksamhet och funktion	Sektor
Marknadsproducent	Produktion av marknadsförda varor och icke-finansiella tjänster	Icke-finansiella bolag (S.11)
Marknadsproducent	Finansiell förmedling inklusive försäkring Finansiell serviceverksamhet	Finansiella bolag (S.12)

Offentlig icke-marknadsproducent	Produktion och utbud av icke marknadsförda produkter för kollektiv och individuell konsumtion och utförande av transaktioner inriktade på omfördelning av nationalinkomst och nationalförmögenhet	Offentlig sektor (S.13)
Marknadsproducent eller privat producent för egen slutlig användning	Konsumtion Produktion av marknadsprodukter och produktion för egen slutlig användning	Hushåll (S.14) som konsumenter som företagare
Privat icke-marknadsproducent	Produktion och utbud av icke marknadsförda produkter för individuell konsumtion	Hushållens icke-vinstdrivande organisationer (S.15)

2.44 Sektorn utlandet (S.2) avser flöden och ställningsvärden mellan inhemska och utländska enheter – de utländska enheterna kännetecknas inte av samma typer av mål och beteenden utan endast av sina flöden och ställningsvärden i förhållande till inhemska enheter.

ICKE-FINANSIELLA BOLAG (S.11)

2.45 Definition: Sektorn icke-finansiella bolag (S.11) består av institutionella enheter som är självständiga juridiska enheter, som är marknadsproducenter och vars primära verksamhet är att producera varor och icke-finansiella tjänster. Sektorn icke-finansiella bolag omfattar också icke-finansiella kvasibolag (se punkt 2.13 f).

2.46 De institutionella enheter som omfattas är följande:

a) Privata och offentliga bolag som är marknadsproducenter och främst ägnar sig åt produktion av varor och icke-finansiella tjänster.

b) Kooperativ och handelsbolag som betraktas som självständiga juridiska enheter, är marknadsproducenter och främst ägnar sig åt produktion av varor och icke-finansiella tjänster.

c) Offentliga producenter som betraktas som självständiga juridiska enheter, är marknadsproducenter och främst ägnar sig åt produktion av varor och icke-finansiella tjänster.

d) Icke-vinstdrivande organisationer som betjänar icke-finansiella bolag, som betraktas som självständiga juridiska enheter och som är marknadsproducenter och främst ägnar sig åt produktion av varor och icke-finansiella tjänster.

e) Huvudkontor som har bestämmande inflytande över en koncern av marknadsproducerande bolag, om den dominerande verksamheten i koncernen i stort – mätt som förädlingsvärde – är produktion av varor och icke-finansiella tjänster.

f) Specialföretag vars primära verksamhet är tillhandahållande av varor och icke-finansiella tjänster.

g) Privata och offentliga kvasibolag som är marknadsproducenter och främst ägnar sig åt produktion av varor och icke-finansiella tjänster.

2.47 Med *icke-finansiella kvasibolag* avses alla enheter utan juridisk status som är marknadsproducenter som främst ägnar sig åt produktion av varor och icke-finansiella tjänster och som uppfyller villkoren för kvasibolag (se punkt 2.13 f).

Kvasibolag måste ha tillräckligt med uppgifter för att kunna upprätta en fullständig bokföring och leds som om de vore bolag. Deras faktiska förhållande till ägaren motsvarar det förhållande ett bolag har till sina aktieägare.

Icke-finansiella kvasibolag som ägs av hushåll, offentliga enheter eller icke-vinstdrivande organisationer hör till icke-finansiella bolag i sektorn icke-finansiella bolag, och inte den sektor dit deras ägare hör.

2.48 Förekomsten av en fullständig bokföring, inklusive balansräkningar, är inte tillräckligt för att marknadsproducenter ska betraktas som institutionella enheter (t.ex. kvasibolag). Företag med delägare och offentliga producenter, utom de som omfattas av punkt 2.46 a, b, c och f och enmansföretag är i regel – även om de har en fullständig bokföring – inte distinkta institutionella enheter eftersom de inte har beslutsautonomi då de leds av de hushåll, de icke-vinstdrivande organisationer eller de offentliga enheter som äger dem.

2.49 Icke-finansiella bolag omfattar också konstruerade inhemska statistiska enheter som behandlas som kvasibolag.

2.50 Sektorn icke-finansiella bolag delas in i tre delsektorer:

a) Offentliga icke-finansiella bolag (S.11001).

b) Nationella privata icke-finansiella bolag (S.11002).

c) Utlandskontrollerade icke-finansiella bolag (S.11003).

Delsektorn offentliga icke-finansiella bolag (S.11001)

2.51 Definition: Delsektorn offentliga icke-finansiella bolag består av alla icke-finansiella bolag, kvasibolag och icke-vinstdrivande organisationer som betraktas som självständiga juridiska enheter, är marknadsproducenter och står under bestämmande inflytande av offentliga enheter.

2.52 Offentliga kvasibolag är kvasibolag som ägs direkt av offentliga enheter.

Delsektorn nationella privata icke-finansiella bolag (S.11002)

2.53 Definition: Delsektorn nationella privata icke-finansiella bolag består av alla icke-finansiella bolag, kvasibolag och icke-vinstdrivande organisationer som betraktas som självständiga juridiska enheter, är marknadsproducenter och som inte står under

bestämmande inflytande av offentliga enheter eller av utländska institutionella enheter.

Denna delsektor omfattar bolag och kvasibolag som är föremål för utländska direktinvesteringar men som inte ingår i delsektorn utlandskontrollerade icke-finansiella bolag (S.11003).

Delsektorn utlandskontrollerade icke-finansiella bolag (S.11003)

2.54 Definition: Delsektorn utlandskontrollerade icke-finansiella bolag består av alla icke-finansiella bolag och kvasibolag som står under bestämmande inflytande av utländska institutionella enheter.

Denna delsektor omfattar

a) alla dotterbolag till utländska bolag,

b) alla bolag som står under bestämmande inflytande av en utländsk institutionell enhet som inte själv är ett bolag (t.ex. ett bolag som står under bestämmande inflytande av en utländsk regering); den omfattar bolag som står under bestämmande inflytande av en grupp utländska enheter som agerar samfällt,

c) alla filialer eller andra icke bolagsetablerade delar av utländska bolag eller icke bolagsetablerade producenter som är konstruerade inhemska statistiska enheter.

FINANSIELLA BOLAG (S.12)

2.55 Definition: Sektorn finansiella bolag (S.12) består av institutionella enheter som är självständiga juridiska enheter och marknadsproducenter och vars primära verksamhet är att producera finansiella tjänster. Dessa institutionella enheter omfattar alla bolag och kvasibolag som främst ägnar sig åt

- finansiell förmedling (finansförmedlare), och/eller
- finansiell serviceverksamhet (finansiella serviceföretag).

Ingår gör även institutionella enheter som tillhandahåller finansiella tjänster, om merparten av deras tillgångar eller skulder inte är föremål för transaktioner på öppna marknader.

2.56 Finansiell förmedling är den verksamhet där en institutionell enhet förvärvar finansiella tillgångar och ådrar sig skulder för egen räkning genom att genomföra finansiella transaktioner på marknaden. Finansförmedlarnas tillgångar och skulder omvandlas eller omstruktureras med avseende på förfallotidpunkter, omfattning, risk och liknande i den finansiella förmedlingsprocessen.

Finansiell serviceverksamhet är verksamhet som har att göra med finansiell förmedling men som i sig inte är finansiell förmedling.

Finansförmedlare

2.57 Genom den finansiella förmedlingsprocessen kanaliseras kapital mellan tredje parter med ett överskott och dem som har brist på kapital. En finansförmedlare agerar inte enbart som agent för dessa andra institutionella enheter utan tar själv en risk genom att förvärva finansiella tillgångar och ådra sig skulder för egen räkning.

2.58 Finansiell förmedling kan gälla alla kategorier av skulder, med undantag av skuldkategorin förutbetalda inkomster och obetalda utgifter (AF.8). De finansiella tillgångar som ingår i den finansiella förmedlingsprocessen kan klassificeras i vilken kategori som helst med undantag av kategorin försäkringssystem, pensionssystem och standardiserade garantisystem (AF.6) men inklusive kategorin obetalda inkomster och förutbetalda utgifter. Finansförmedlare kan investera i icke-finansiella tillgångar inklusive fastigheter. För att kunna betraktas som finansförmedlare bör ett bolag ingå förpliktelser på marknaden och omvandla kapital. Fastighetsbolag är inte finansförmedlare.

2.59 Försäkringsbolagens och pensionsinstitutens funktion är att sprida risker. På skuldsidan hos dessa institutioner finner man försäkringssystem, pensionssystem och standardiserade garantisystem (AF.6). Mot dessa ställs investeringar gjorda av försäkringsbolag och pensionsinstitut när de agerar som finansförmedlare.

2.60 Investeringsfonder – penningmarknadsfonder och andra – ingår förpliktelser främst genom att emittera aktier/andelar i investeringsfonder (AF.52). De omvandlar detta kapital genom att förvärva finansiella tillgångar och/eller fastigheter. Investeringsfonder klassificeras som finansförmedlare. Varje förändring i värdet av deras tillgångar eller skulder, utom deras egna andelar, avspeglas i deras eget kapital (se punkt 7.07). Eftersom värdet av eget kapital är lika med värdet av investeringsfondernas aktier/andelar, kommer varje värdeförändring i fondens tillgångar eller skulder att återspeglas i marknadsvärdet av dessa aktier/andelar. Investeringsfonder som investerar i fastigheter är finansförmedlare.

2.61 Finansiell förmedling avser endast förvärv av tillgångar eller skuldsättning gentemot allmänheten eller gentemot specificerade och relativt stora undergrupper av den. När verksamheten begränsas till mindre grupper av personer eller familjer äger ingen finansiell förmedling rum.

2.62 Det kan finnas undantag från den allmänna avgränsningen av finansiell förmedling som finansiella transaktioner som sker på marknaden. Exempel är kommunala kredit- och sparbanker som är knutna till kommunen eller finansiella leasingbolag som är beroende av en moderkoncern när de anskaffar eller investerar kapital. Deras ut- eller inlåning ska vara oberoende av kommunen i fråga respektive av moderkoncernen för att de ska kunna klassificeras som finansförmedlare.

Finansiella serviceföretag

2.63 Finansiell serviceverksamhet innefattar serviceverksamhet för genomförande av transaktioner i finansiella tillgångar och skulder eller för omvandling eller omstrukturering av kapital. Finansiella serviceföretag utsätter sig inte själva för risk genom att förvärva finansiella tillgångar eller ådra sig skulder. De underlättar finansiell förmedling. Huvudkontor vars dotterbolag helt eller i huvudsak utgörs av finansiella bolag är finansiella serviceföretag.

Andra finansiella bolag än finansförmedlare och finansiella serviceföretag

2.64 Andra finansiella bolag än finansförmedlare och finansiella serviceföretag är institutionella enheter som tillhandahåller finansiella tjänster, om merparten av deras tillgångar eller skulder inte är föremål för transaktioner på öppna marknader.

Institutionella enheter som ingår i sektorn finansiella bolag

2.65 Följande institutionella enheter ingår i sektorn finansiella bolag (S.12):

a) Privata eller offentliga bolag som främst ägnar sig åt finansiell förmedling och/eller åt finansiell serviceverksamhet.

b) Kooperativ eller handelsbolag som betraktas som självständiga juridiska enheter och som främst ägnar sig åt finansiell förmedling och/eller åt finansiell serviceverksamhet.

c) Offentliga producenter som betraktas som självständiga juridiska enheter och främst ägnar sig åt finansiell förmedling och/eller åt finansiell serviceverksamhet.

d) Icke-vinstdrivande organisationer som betraktas som juridiska enheter och främst ägnar sig åt finansiell förmedling och/eller finansiell serviceverksamhet, eller som betjänar finansiella bolag.

e) Huvudkontor där samtliga eller merparten av dotterbolagen är finansiella bolag som främst ägnar sig åt finansiell förmedling och/eller finansiell serviceverksamhet. Dessa huvudkontor klassificeras som finansiella serviceföretag (S.126).

f) Holdingbolag vars främsta uppgift är att inneha en grupp dotterbolags tillgångar. Gruppen kan vara finansiell eller icke-finansiell – det påverkar inte klassificeringen av holdingbolag som koncerninterna finansinstitut (S.127).

g) Specialföretag vars primära verksamhet är tillhandahållande av finansiella tjänster.

h) Icke bolagsetablerade investeringsfonder som håller investeringsportföljer som ägs av delägarna, men vars ledning i allmänhet utövas av andra finansiella bolag. Sådana fonder är institutionella enheter och ska betraktas som skilda från det styrande finansiella bolaget.

i) Icke bolagsetablerade enheter som främst ägnar sig åt finansiell förmedling och som är föremål för reglering och tillsyn (vanligtvis klassificerade som monetära finansinstitut som tar emot inlåning, utom centralbanken, eller försäkringsbolag eller pensionsinstitut), förutsätts åtnjuta beslutsautonomi och ha självständig ledning oberoende av sina ägare, och som har ett ekonomiskt och finansiellt beteende som liknar de finansiella bolagens. De behandlas i så fall som separata institutionella enheter. Exempel kan vara filialer till utländska finansiella bolag.

2.66 Nio delsektorer inom sektorn finansiella bolag

Sektorn finansiella bolag delas in i följande delsektorer:

a) Centralbanken (S.121).

b) Monetära finansinstitut som tar emot inlåning, utom centralbanken (S.122).

c) Penningmarknadsfonder (S.123).

d) Investeringsfonder, utom penningmarknadsfonder (S.124).

e) Övriga finansinstitut, utom försäkringsbolag och pensionsinstitut (S.125).

f) Finansiella serviceföretag (S.126).

g) Koncerninterna finansinstitut och utlåningsföretag (S.127).

h) Försäkringsbolag (S.128).

i) Pensionsinstitut (S.129).

Kombinering av delsektorer inom sektorn finansiella bolag

2.67 Monetära finansinstitut består i enlighet med ECB:s definition av alla institutionella enheter i delsektorerna *centralbanken* (S.121), *monetära finansinstitut som tar emot inlåning, utom centralbanken* (S.122) och *penningmarknadsfonder* (S.123).

2.68 *Andra monetära finansinstitut* består av sådana finansförmedlare genom vilka effekten av centralbankens (S.121) penningpolitik överförs till övriga enheter i ekonomin. Det rör sig om *monetära finansinstitut som tar emot inlåning, utom centralbanken* (S.122) och *penningmarknadsfonder* (S.123).

2.69 Finansförmedlare som ägnar sig åt riskspridning är *försäkringsbolag och pensionsinstitut*. De utgörs av delsektorerna *försäkringsbolag* (S.128) och *pensionsinstitut* (S.129).

2.70 *Finansiella bolag utom monetära finansinstitut och försäkringsbolag och pensionsinstitut* utgörs av delsektorerna *investeringsfonder, utom penningmarknadsfonder* (S.124), *övriga finansinstitut, utom försäkringsbolag och pensionsinstitut* (S.125), *finansiella serviceföretag* (S.126) samt *koncerninterna finansinstitut och utlåningsföretag* (S.127).

Uppdelning av delsektorerna inom sektorn finansiella bolag i offentliga, privata och utlandskontrollerade finansiella bolag

2.71 Med undantag av delsektor S.121 kan varje delsektor delas upp ytterligare i

a) offentliga finansiella bolag,

b) nationella privata finansiella bolag, och

c) utlandskontrollerade finansiella bolag.

Kriterierna för denna underindelning är desamma som för icke-finansiella bolag (se punkterna 2.51–2.55).

Tabell 2.3 – Sektorn finansiella bolag och dess delsektorer

Sektorer och delsektorer				Offentliga	Nationella privata	Utlandskontrollerade
Finansiella bolag			S.12			
Monetära finansinstitut (MFI)	Centralbanken		S.121			
	Andra monetära finansinstitut	Monetära finansinstitut som tar emot inlåning, utom centralbanken	S.122	S.12201	S.12202	S.12203
		Penningmarknadsfonder	S.123	S.12301	S.12302	S.12303
Finansiella bolag utom MFI och FBPI	Investeringsfonder, utom penningmarknadsfonder		S.124	S.12401	S.12402	S.12403
	Övriga finansinstitut, utom försäkringsbolag och pensionsinstitut		S.125	S.12501	S.12502	S.12503
	Finansiella serviceföretag		S.126	S.12601	S.12602	S.12603
	Koncerninterna finansinstitut och utlåningsföretag		S.127	S.12701	S.12702	S.12703
Försäkringsbolag och pensionsinstitut (FBPI)	Försäkringsbolag		S.128	S.12801	S.12802	S.12803
	Pensionsinstitut		S.129	S.12901	S.12902	S.12903

Centralbanken (S.121)

2.72 Definition: Delsektorn centralbanken (S.121) består av alla finansiella bolag och kvasibolag vars främsta funktion är att ge ut sedlar och mynt, att vidmakthålla det interna och externa värdet hos valutan och att förvalta alla eller delar av de internationella reserverna i ett land.

2.73 Följande finansförmedlare klassificeras i delsektor S.121:

a) Den nationella centralbanken, också om den ingår i Europeiska centralbankssystemet.

b) Centrala monetära organ i huvudsakligen offentlig regi (t.ex. sådana som handhar utländsk valuta eller ger ut sedlar och mynt) som har en fullständig bokföring och åtnjuter beslutsautonomi i förhållande till staten. När denna verksamhet bedrivs antingen av staten eller av centralbanken finns inga separata institutionella enheter.

2.74 Delsektor S.121 omfattar inga andra organ än centralbanken som reglerar eller övervakar finansiella bolag eller finansiella marknader. De hör till delsektor S.126.

Monetära finansinstitut som tar emot inlåning, utom centralbanken (S.122)

2.75 Definition: Delsektorn monetära finansinstitut som tar emot inlåning, utom centralbanken (S.122) omfattar alla finansiella bolag och kvasibolag – utom de som klassificeras i delsektorerna centralbanken och penningmarknadsfonder – som främst ägnar sig åt finansiell förmedling och vars verksamhet går ut på att ta emot inlåning från institutionella enheter och att för egen räkning ställa ut lån och/eller investera i värdepapper.

2.76 Monetära finansinstitut som tar emot inlåning, utom centralbanken, kan inte beskrivas enbart som banker, eftersom de kan omfatta vissa finansiella bolag som inte kallar sig banker, och andra som inte får kalla sig banker i vissa länder, medan en del andra finansiella bolag som beskriver sig själva som banker kanske i själva verket inte är kreditinstitut. Följande finansförmedlare ingår i delsektor S.122:

a) Affärsbanker och universalbanker.

b) Sparbanker (inklusive spar- och låneföreningar [sparkassor]).

c) Postgiroinstitutioner, postbanker, girobanker.

d) Lantbrukskreditbanker, jordbrukskassor.

e) Kooperativa banker, kreditkassor.

f) Nischbanker (t.ex. s.k. merchant-banker, emissionshus, privata banker).

g) Institut för elektroniska pengar som främst ägnar sig åt finansiell förmedling.

2.77 Följande finansförmedlare klassificeras i delsektor S.122 om deras verksamhet är att låna upp kapital från allmänheten antingen i form av inlåning eller i liknande former såsom löpande utgivning av långfristiga skuldebrev. Annars ska de klassificeras i delsektor S.124.

a) Bolag som ägnar sig åt att ge krediter mot inteckning (inklusive olika typer av hypoteksinrättningar).

b) Kommunala kreditinstitut.

2.78 Delsektor S.122 omfattar inte följande:

a) Huvudkontor som styr och leder andra enheter i en koncern bestående huvudsakligen av monetära finansinstitut som tar emot inlåning utom

centralbanken, men som inte själva är monetära finansinstitut som tar emot inlåning. Dessa huvudkontor ska klassificeras i delsektor S.126.

b) Icke-vinstdrivande organisationer som betraktas som självständiga juridiska enheter och betjänar monetära finansinstitut som tar emot inlåning, men som inte ägnar sig åt finansiell förmedling. De ska klassificeras i delsektor S.126.

c) Institut för elektroniska pengar som inte huvudsakligen ägnar sig åt finansiell förmedling.

Penningmarknadsfonder (S.123)

2.79 Definition: Delsektorn penningmarknadsfonder (S.123) som företag för kollektiva investeringar omfattar alla finansiella bolag och kvasibolag – utom de som klassificeras i delsektorerna centralbanken och kreditinstitut – som främst ägnar sig åt finansiell förmedling. Deras verksamhet består i att ta emot aktier/andelar i investeringsfonder som nära substitut för inlåning från institutionella enheter och att för egen räkning investera främst i aktier/andelar i penningmarknadsfonder, kortfristiga skuldebrev och/eller inlåning.

2.80 Följande finansförmedlare klassificeras i delsektor S.123:

a) Investeringsfonder inklusive investmentbolag, aktiefonder och andra företag för kollektiva investeringar vars aktier eller andelar är nära substitut för inlåning.

2.81 Följande ingår inte i delsektor S.123:

a) Huvudkontor som styr och leder en koncern bestående huvudsakligen av penningmarknadsfonder, men som inte själva är penningmarknadsfonder. De ska klassificeras i delsektor S.126.

b) Icke-vinstdrivande organisationer som betraktas som självständiga juridiska enheter och betjänar penningmarknadsfonder, men som inte ägnar sig åt finansiell förmedling. De ska klassificeras i delsektor S.126.

Investeringsfonder, utom penningmarknadsfonder (S.124)

2.82 Definition: Delsektorn investeringsfonder, utom penningmarknadsfonder (S.124) består av alla företag för kollektiva investeringar – utom de som klassificeras i delsektorn penningmarknadsfonder – som främst ägnar sig åt finansiell förmedling. Deras verksamhet består i att ta emot aktier/andelar i investeringsfonder som inte är nära substitut för inlåning från institutionella enheter och att för egen räkning investera främst i andra finansiella tillgångar än kortfristiga finansiella tillgångar och i icke-finansiella tillgångar (vanligtvis fastigheter).

2.83 Investeringsfonder, utom penningmarknadsfonder, omfattar investmentbolag, aktiefonder och andra företag för kollektiva investeringar vars aktier/andelar inte betraktas som nära substitut för inlåning.

2.84 Följande finansförmedlare klassificeras i delsektor S.124:

a) Öppna investeringsfonder vars aktier/andelar på innehavarnas begäran återköps eller inlöses direkt eller indirekt från företagets tillgångar.

b) Slutna investeringsfonder med fast antal andelar, där investerare vid inträde eller utträde ur fonden måste köpa eller sälja befintliga andelar.

c) Fastighetsfonder.

d) Fondandelsfonder (s.k. fond-i-fond).

e) Hedgefonder som omfattar en rad olika företag för kollektiva investeringar med hög minimiinvestering, begränsat regelverk och ett brett spektrum av investeringsstrategier.

2.85 Följande ingår inte i delsektor S.124:

a) Pensionsfonder som ingår i delsektorn pensionsinstitut.

b) Ändamålsbestämda nationella placeringsfonder (s.k. *sovereign wealth funds*) som klassificeras som koncerninterna finansinstitut, om de klassificeras som ett finansiellt bolag. Om en ändamålsbestämd statlig investeringsfond ska höra till den offentliga sektorn eller till sektorn finansiella bolag ska bestämmas med hjälp av kriterierna i punkt 2.26.

c) Huvudkontor som styr och leder en koncern bestående huvudsakligen av andra investeringsfonder än penningmarknadsfonder, men som inte själva är investeringsfonder. De ska klassificeras i delsektor S.126.

d) Icke-vinstdrivande organisationer som betraktas som självständiga juridiska enheter och betjänar andra investeringsfonder än penningmarknadsfonder, men som inte ägnar sig åt finansiell förmedling. De ska klassificeras i delsektor S.126.

Övriga finansinstitut, utom försäkringsbolag och pensionsinstitut (S.125)

2.86 Definition: Delsektorn övriga finansinstitut, utom försäkringsbolag och pensionsinstitut (S.125) består av alla finansiella bolag och kvasibolag som främst ägnar sig åt finansiell förmedling genom att ådra sig skulder i andra former än sedlar, mynt och inlåning och andelar i investeringsfonder eller i förbindelse med försäkringssystem, pensionssystem och standardiserade garantisystem från institutionella enheter.

2.87 Delsektor S.125 omfattar finansförmedlare som främst ägnar sig åt långsiktig finansiering. I de flesta fall är det den övervägande långa löptiden som skiljer denna delsektor från andra monetära finansinstitut (S.122 och S.123). Eftersom det inte finns några skulder i form av andelar i investeringsfonder som inte betraktas som nära substitut för inlåning eller försäkringssystem, pensionssystem och standardiserade garantisystem är det möjligt att avgränsa denna delsektor från delsektorerna investeringsfonder, utom penningmarknadsfonder (S.124), försäkringsbolag (S.128) och pensionsinstitut (S.129).

2.88 Delsektorn övriga finansinstitut, utom försäkringsbolag och pensionsinstitut (S.125) delas upp ytterligare i delsektorer bestående av finansiella bolag som ägnar sig åt värdepapperiseringstransaktioner (s.k. värdepapperiseringsinstitut eller *financial vehicle corporations*, FVC), värdepappershandlare, finansiella bolag med utlåningsverksamhet samt specialiserade finansiella bolag. Detta framgår av tabell 2.4.

Tabell 2.4 – Delsektorn övriga finansinstitut, utom försäkringsbolag och pensionsinstitut (S.125) med underindelning

Övriga finansinstitut, utom försäkringsbolag och pensionsinstitut
Finansiella bolag som ägnar sig åt värdepapperiseringstransaktioner (s.k. värdepapperiseringsinstitut)
Värdepappershandlare
Finansiella bolag med utlåningsverksamhet
Specialiserade finansiella bolag

2.89 Delsektor S.125 omfattar inte icke-vinstdrivande organisationer som betraktas som självständiga juridiska enheter och betjänar övriga finansinstitut, men som inte ägnar sig åt finansiell förmedling. De hör till delsektor S.126.

Finansiella bolag som ägnar sig åt värdepapperiseringstransaktioner (s.k. värdepapperiseringsinstitut)

2.90 Definition: Finansiella bolag som ägnar sig åt värdepapperiseringstransaktioner (s.k. värdepapperiseringsinstitut) är företag som genomför värdepapperiseringstransaktioner. De värdepapperiseringsinstitut som uppfyller kriterierna för en institutionell enhet klassificeras i S.125, annars behandlas de som en integrerad del av moderbolaget.

Värdepappershandlare, finansiella bolag med utlåningsverksamhet samt specialiserade finansiella bolag

2.91 Värdepappershandlare är finansförmedlare för egen räkning.

2.92 Finansiella bolag med utlåningsverksamhet omfattar exempelvis finansförmedlare som ägnar sig åt

a) finansiell leasing,

b) tillhandahållande av avbetalningsköp och av personliga eller kommersiella krediter, eller

c) factoring.

2.93 Specialiserade finansiella bolag är finansförmedlare, t.ex.

a) risk- och utvecklingskapitalbolag,

b) export-/importfinansierande företag, eller

c) finansförmedlare som tar emot inlåning och/eller nära substitut för inlåning eller tar lån uteslutande hos monetära finansinstitut; dessa finansförmedlare omfattar även clearinginstitut som fungerar som centrala motparter och som genomför återköpstransaktioner mellan monetära finansinstitut.

2.94 Huvudkontor som styr och leder en koncern bestående av dotterbolag som främst ägnar sig åt finansiell förmedling och/eller finansiell serviceverksamhet ska klassificeras i delsektor S.126.

Finansiella serviceföretag (S.126)

2.95 Definition: Delsektorn finansiella serviceföretag (S.126) består av alla finansiella bolag och kvasibolag som främst ägnar sig åt verksamhet som är nära relaterad till finansiell förmedling men som inte själva är finansförmedlare.

2.96 Följande finansiella bolag och kvasibolag ska klassificeras i delsektor S.126:

a) Försäkringsmäklare, bärgnings- och haverireglerare, försäkrings- och pensionsrådgivare osv.

b) Lånemäklare, värdepappersmäklare, investeringsrådgivare osv.

c) Företag som administrerar emission av värdepapper.

d) Företag vars främsta uppgift är att, genom påskrift om överlåtelse, garantera växlar och liknande instrument.

e) Företag som handhar derivat och kurs- och valutasäkringsinstrument, t.ex. swappar, optioner och terminskontrakt (utan att själva ge ut dem).

f) Företag som erbjuder infrastruktur åt finansiella marknader.

g) Centrala myndigheter som utövar tillsyn över finansförmedlare och finansiella marknader när dessa är separata institutionella enheter.

h) Förvaltare av pensionsfonder, värdepappersfonder osv.

i) Företag som driver aktie- och försäkringsbörs.

j) Icke-vinstdrivande organisationer som betraktas som självständiga juridiska enheter och betjänar finansiella bolag, men som inte ägnar sig åt finansiell förmedling (se punkt 2.44).

k) Betalningsinstitut (som förmedlar betalningar mellan köpare och säljare).

2.97 Delsektor S.126 omfattar också huvudkontor vars dotterbolag helt eller i huvudsak utgörs av finansiella bolag.

Koncerninterna finansinstitut och utlåningsföretag (S.127)

2.98 Definition: I delsektorn koncerninterna finansinstitut och utlåningsföretag (S.127) ingår alla finansiella bolag och kvasibolag som varken ägnar sig åt finansiell förmedling eller finansiell serviceverksamhet, om merparten av deras tillgångar eller skulder inte är föremål för transaktioner på öppna marknader.

2.99 Bland annat ska följande finansiella bolag och kvasibolag klassificeras i delsektor S.127:

a) Enheter med status som juridisk enhet, t.ex. truster, dödsbon eller brevlådeföretag.

b) Holdingbolag som innehar en kontrollerande andel av egenkapitalet i en grupp dotterbolag och vars primära verksamhet är att vara ägare till gruppen utan att tillhandahålla några andra tjänster till de företag de har andelar i, dvs. de förvaltar eller leder inte de andra enheterna.

c) Specialföretag som klassas som institutionella enheter och som på den öppna marknaden anskaffar medel som ska användas av deras moderbolag.

d) Enheter som tillhandahåller finansiella tjänster uteslutande med egna medel, eller medel från en sponsor, till flera olika kunder och tar den finansiella risken om gäldenären inte uppfyller sina skyldigheter. Exempel på sådana är utlåningsföretag, bolag som ger studielån eller exportlån med hjälp av medel från en sponsor, t.ex. en offentlig enhet eller icke-vinstdrivande organisation, samt pantbanker som huvudsakligen ägnar sig åt utlåningsverksamhet.

e) Ändamålsbestämda nationella placeringsfonder (s.k. *sovereign wealth funds*), om de klassificeras som finansiella bolag.

Försäkringsbolag (S.128)

2.100 Definition: Delsektorn försäkringsbolag (S.128) består av alla finansiella bolag och kvasibolag som främst ägnar sig åt finansiell förmedling som en följd av riskspridning, huvudsakligen i form av direkt försäkring eller återförsäkring (se punkt 2.59).

2.101 Försäkringsbolag tillhandahåller tjänster inom

a) liv- och skadeförsäkring till enskilda enheter eller grupper av enheter,

b) återförsäkring till andra försäkringsbolag.

2.102 De tjänster som skadeförsäkringsbolag tillhandahåller kan vara

a) brandförsäkring (t.ex. företagsegendom och privat egendom),

b) ansvarsförsäkring,

c) motorfordonsförsäkring (vagnskadeförsäkring och trafikförsäkring),

d) sjöfartsförsäkring, luftfartsförsäkring och transportförsäkring (inklusive energirisker),

e) sjuk- och olycksfallsförsäkring, eller

f) försäkring mot finansiella risker (garantier och borgensförbindelser).

Försäkringsbolag som försäkrar mot finansiella risker, s.k. kreditförsäkringsbolag, ställer garantier eller ingår borgensförbindelser för värdepapperisering och andra kreditprodukter.

2.103 Försäkringsbolag är oftast aktiebolag eller ömsesidiga företag. Aktiebolagen ägs av aktieägarna och många av dem är börsnoterade. De ömsesidiga företagen ägs av sina försäkringstagare och för tillbaka överskottet till försäkringstagarna genom utdelning eller återbäring. Koncernägda försäkringsbolag – s.k. captivebolag – ägs normalt av ett icke-finansiellt bolag och försäkrar i huvudsak sina delägares risker.

Försäkringstyper ***Det finns tre typer av försäkringar – direkt försäkring, återförsäkring och social trygghetsförsäkring. Direkt försäkring omfattar (individuell) livförsäkring och skadeförsäkring, medan social trygghetsförsäkring omfattar socialförsäkring och anställningsrelaterad social trygghetsförsäkring.***						
Typ av försäkring	***Direkt försäkring***		***Åter-försäkring***	***Social trygghetsförsäkring***		
			Försäkring som en försäkrings-givare tecknar för att skydda sig mot ett oväntat stort antal försäk-ringsford-ringar eller exceptionellt stora fordringar.	*Försäkringstagaren/förmånstagaren måste eller uppmanas att teckna försäkring mot vissa oförutsedda händelser via en tredje part. Åtminstone ett av följande villkor ska vara uppfyllt:* *Deltagandet är obligatoriskt.* *Systemet är kollektivt.* *Arbetsgivaren (och eventuellt förmånstagaren) betalar premierna.*		
	Livförsäkring	*Skade-försäkring*		*Socialförsäkring*		*Anställningsrelaterad social trygghetsförsäkring*
	Försäkringstaga-ren gör regel-bundna betalningar till en försäkringsgivare, som i gengäld garanterar att till försäkringstagaren betala ut ett överenskommet belopp eller en livränta vid ett visst datum eller tidigare.	*Försäkrin gar för att täcka risker såsom olyckor, sjukdom, brand, krediter.*		*Organiseras av den offentliga sektorn genom socialförsäkrings-system.*		*Organiseras av arbetsgivarna på de anställdas och deras anhörigas vägnar eller av andra på en särskild grupps vägnar.*
				Pension inom social-försäkring	*Annan social-försäk-ring*	*Anställ-nings-relaterad pension*	*Annan anställ-nings-relaterad social trygghets-försäkring*
Sektor/ delsektor	*Försäkringsbolag*	*Försäkringsbolag*		*Socialförsäkring*		*Sektorn arbetsgivare eller försäkringsbolag och pensionsinstitut*	

2.104 Följande ingår inte i delsektor S.128:

a) Institutionella enheter som uppfyller båda kriterierna i punkt 2.117. De hör till delsektor S.1314.

b) Huvudkontor som styr och leder en grupp bestående huvudsakligen av försäkringsbolag, men som inte själva är försäkringsbolag. De hör till delsektor S.126.

c) Icke-vinstdrivande organisationer som betraktas som självständiga juridiska enheter och betjänar försäkringsbolag, men som inte ägnar sig åt finansiell förmedling. De hör till delsektor S.126.

Pensionsinstitut (S.129)

2.105 Definition: Delsektorn pensionsinstitut (S.129) består av alla finansiella bolag och kvasibolag som främst ägnar sig åt finansiell förmedling som en följd av spridning av sociala risker och de försäkrade personernas behov (social trygghetsförsäkring). Pensionsinstitut ger i sin egenskap av sociala trygghetsförsäkringssystem en inkomst under pensionen och ofta förmåner vid dödsfall eller invaliditet.

2.106 Delsektor S.129 omfattar endast de pensionsinstitut inom den sociala trygghetsförsäkringen som är institutionella enheter och separata från de enheter som skapar dem. Sådana självständiga pensionsinstitut har beslutsautonomi och en fullständig bokföring. Icke-självständiga pensionsinstitut är inte institutionella enheter och utgör en del av den institutionella enhet som bildar dem.

2.107 Som exempel på deltagare i pensionssystemen kan nämnas anställda i ett enskilt företag eller i en grupp av företag, anställda inom en viss bransch och personer med samma yrke. Förmånerna enligt försäkringsavtalet kan vara

a) förmåner som utbetalas vid den försäkrades död till änkan/änklingen och barnen,

b) förmåner som utbetalas efter pensionering, och

c) förmåner som utbetalas om den försäkrade blir invalidiserad.

2.108 I vissa länder kan man försäkra sig mot alla dessa typer av risker såväl av livförsäkringsbolag som av pensionsinstitut. I andra länder krävs det att man försäkrar sig mot vissa av dessa riskklasser genom livförsäkringsbolag. Till skillnad från livförsäkringsbolag är pensionsinstitut enligt lag förbehållna vissa grupper av anställda och egenföretagare.

2.109 Pensionssystem kan organiseras av arbetsgivare eller av den offentliga sektorn; de kan även organiseras av försäkringsbolag för arbetstagares räkning, eller så kan det inrättas separata institutionella enheter som innehar och förvaltar de tillgångar som ska användas för att infria pensionsförpliktelserna och betala ut pensionerna.

2.110 Följande ingår inte i delsektor S.129:

a) Institutionella enheter som uppfyller båda kriterierna i punkt 2.117. De hör till delsektor S.1314.

b) Huvudkontor som styr och leder en grupp bestående huvudsakligen av försäkringsbolag, men som inte själva är försäkringsbolag. De hör till delsektor S.126.

c) Icke-vinstdrivande organisationer som betraktas som självständiga juridiska enheter och betjänar försäkringsbolag, men som inte ägnar sig åt finansiell förmedling. De hör till delsektor S.126.

OFFENTLIG SEKTOR (S.13)

2.111 Definition: Offentliga sektorn (S.13) omfattar institutionella enheter som är icke-marknadsproducenter och vars produktion är avsedd för individuell och kollektiv konsumtion och finansierad med obligatoriska betalningar av enheter som hör till andra sektorer, och institutionella enheter som främst ägnar sig åt omfördelning av nationalinkomst och nationalförmögenhet.

2.112 De institutionella enheter som ingår i sektor S.13 är bl.a. följande:

a) Offentliga enheter som upprättats genom lagstiftning för att ha rättslig befogenhet över andra enheter på det ekonomiska territoriet, och som förvaltar och finansierar ett antal verksamheter som främst förser samhället med icke-marknadsproducerade varor och tjänster.

b) Ett bolag eller kvasibolag som är en offentlig enhet om dess produktion i första hand inte är avsedd för marknaden och om en offentlig enhet har bestämmande inflytande över det.

c) Icke-vinstdrivande organisationer som betraktas som självständiga juridiska enheter, är icke-marknadsproducenter och står under bestämmande inflytande av den offentliga sektorn.

d) Självständiga pensionsinstitut om det är en skyldighet enligt lag att betala in pensionspremier och om den offentliga sektorn förvaltar medlen när det gäller att bestämma och godkänna avgifter och förmåner.

2.113 Den offentliga sektorn delas in i följande fyra delsektorer:

a) Staten (S.1311).

b) Delstater (S.1312).

c) Kommuner (S.1313).

d) Socialförsäkring (S.1314).

Staten (utom socialförsäkring) (S.1311)

2.114 Definition: Denna delsektor omfattar alla statliga förvaltningsmyndigheter och andra centrala myndigheter vars behörighet normalt sträcker sig över hela det ekonomiska territoriet, utom förvaltning av socialförsäkring.

Delsektor S.1311 omfattar även de icke-vinstdrivande organisationer som står under bestämmande inflytande av staten och vars behörighet sträcker sig över hela det ekonomiska territoriet.

Marknadsreglerande organisationer som antingen uteslutande eller huvudsakligen fördelar understöd klassificeras i S.1311. De organisationer som uteslutande eller huvudsakligen ägnar sig åt att köpa, lagra och sälja jordbruksprodukter eller livsmedel klassificeras i S.11.

Delstater (utom socialförsäkring) (S.1312)

2.115 Definition: Denna delsektor består av delstater som är separata institutionella enheter och utövar några av en regerings funktioner på en nivå under statens men över de offentliga institutionella enheter som finns på lokal nivå, utom förvaltning av socialförsäkring.

Delsektor S.1312 omfattar även de icke-vinstdrivande organisationer som står under bestämmande inflytande av delstater och vars behörighet begränsas till delstaternas ekonomiska territorier.

Kommuner (utom socialförsäkring) (S.1313)

2.116 Definition: Denna delsektor omfattar de typer av offentlig förvaltning vars behörighet sträcker sig endast över en lokal del av det ekonomiska territoriet, förutom lokala avdelningar av socialförsäkringskassorna.

Delsektor S.1313 omfattar även de icke-vinstdrivande organisationer som står under bestämmande inflytande av kommuner och vars behörighet begränsas till kommunernas ekonomiska territorier.

Socialförsäkring (S.1314)

2.117 Definition: Delsektorn socialförsäkring omfattar alla statliga, delstatliga och kommunala institutionella enheter vars primära verksamhet är att tillhandahålla sociala förmåner och som uppfyller följande två kriterier:

a) Genom lag eller förordning är det obligatoriskt för vissa grupper av befolkningen att delta eller att betala avgifter.

b) Den offentliga sektorn är ansvarig för ledningen av institutionen när det gäller att bestämma eller godkänna avgifter och förmåner oberoende av dess roll som tillsynsorgan eller arbetsgivare.

Det finns vanligtvis ingen direkt koppling mellan de belopp en individ betalar i avgift och den risk som individen är utsatt för.

HUSHÅLL (S.14)

2.118 Definition: Hushållssektorn (S.14) består av individer eller grupper av individer, såväl i egenskap av konsumenter som företagare, som producerar varor samt icke-finansiella och finansiella tjänster för marknaden (marknadsproducenter), förutsatt att produktionen av varor och tjänster inte utförs av separata enheter som behandlas som

kvasibolag. Här ingår också individer eller grupper av individer i egenskap av producenter av varor och icke-finansiella tjänster uteslutande för egen slutlig användning.

Hushåll i egenskap av konsumenter kan definieras som små grupper av personer som delar boende, delar sina inkomster och sin förmögenhet och gemensamt konsumerar vissa typer av varor och tjänster, särskilt boende och livsmedel.

Hushållens främsta resurser är

a) löner,

b) inkomster av kapital,

c) transfereringar från andra sektorer,

d) intäkter från försäljning av marknadsprodukter, och

e) imputerade intäkter från produktion för egen slutlig användning.

2.119 Hushållssektorn omfattar följande:

a) Individer eller grupper av individer vars huvudsakliga funktion är konsumtion.

b) Personer som stadigvarande lever på institutioner och som har liten eller ingen handlings- eller beslutsfrihet i ekonomiska frågor (t.ex. medlemmar av religiösa ordnar som lever i kloster, långtidspatienter på sjukhus, fångar med långa fängelsestraff och äldre som stadigvarande bor på ålderdomshem). Sådana personer betraktas som en enda institutionell enhet, dvs. ett enskilt hushåll.

c) Individer eller grupper av individer vars huvudsakliga funktion är konsumtion och som producerar varor och icke-finansiella tjänster uteslutande för egen slutlig användning. Bara två kategorier tjänster som produceras för egen slutlig användning ingår i systemet, nämligen bostadstjänster i ägarbebodda bostäder och hushållstjänster som produceras av anställda.

d) Enmansföretag och företag med delägare utan juridisk status – andra än de som behandlas som kvasibolag – som är marknadsproducenter.

e) Hushållens icke-vinstdrivande organisationer som inte har status som självständiga juridiska enheter, och sådana som har det men bara är av ringa betydelse.

2.120 I ENS delas hushållssektorn in i följande delsektorer:

a) Arbetsgivare (S.141) och egenföretagare utan anställda (S.142).

b) Anställda (S.143).

c) Mottagare av kapitalinkomster (S.1441).

d) Mottagare av pensioner (S.1442).

e) Mottagare av andra transfereringar (S.1443).

2.121 Hushåll fördelas på de olika delsektorerna efter största inkomstslag (egenföretagarinkomst, lön etc.) i hushållet totalt sett. När det finns mer än en inkomst av ett visst slag inom samma hushåll, ska klassificeringen göras utifrån den sammanlagda hushållsinkomsten av varje inkomstslag.

Arbetsgivare och egenföretagare utan anställda (S.141 och S.142)

2.122 Definition: Delsektorerna arbetsgivare och egenföretagare utan anställda består av de hushåll för vilka den (sammansatta förvärvs-) inkomst (B.3) som tillkommer ägarna av hushållens personliga företag från deras verksamhet som marknadsproducenter av varor och tjänster, med eller utan avlönade anställda, utgör den största källan till inkomst för hushållet totalt sett, även om den inte utgör mer än hälften av den totala hushållsinkomsten.

Anställda (S.143)

2.123 Definition: Delsektorn anställda består av de hushåll för vilka inkomsten från löner (D.1) är den största källan till inkomst för hushållet totalt sett.

Mottagare av kapitalinkomster (S.1441)

2.124 Definition: Delsektorn mottagare av kapitalinkomster består av de hushåll för vilka kapitalinkomst (D.4) är den största källan till inkomst för hushållet totalt sett.

Mottagare av pensioner (S.1442)

2.125 Definition: Delsektorn mottagare av pensioner består av de hushåll för vilka inkomsten från pensioner är den största källan till inkomst för hushållet totalt sett.

Pensionärshushåll är hushåll vars största inkomst består av ålderspension eller andra pensioner, inklusive pensioner från tidigare arbetsgivare.

Mottagare av andra transfereringar (S.1443)

2.126 Definition: Delsektorn mottagare av andra transfereringar består av de hushåll för vilka inkomst från andra löpande transfereringar utgör den största källan till inkomst för hushållet totalt sett.

Andra löpande transfereringar är alla andra löpande transfereringar än kapitalinkomst, pensioner och inkomster för personer som stadigvarande lever på institutioner.

2.127 Om uppgifter om fördelningen av inkomstkälla i hushållet totalt sett saknas för sektorindelningen, ska referenspersonens inkomst användas för klassificeringen. Hushållets referensperson är den person som har störst inkomst. Om dessa uppgifter inte finns tillgängliga, ska inkomsten för den person som uppger att han eller hon är referensperson användas för att bestämma till vilken delsektor hushållet hör.

2.128 Andra kriterier kan användas för att dela in hushållen i delsektorer, t.ex. efter näringsgren om hushållen är företagare: jordbrukshushåll respektive icke-jordbrukshushåll.

HUSHÅLLENS ICKE-VINSTDRIVANDE ORGANISATIONER (S.15)

2.129 Definition: Sektorn hushållens icke-vinstdrivande organisationer (S.15) består av icke-vinstdrivande organisationer som är separata juridiska enheter, som betjänar hushåll och som är privata icke-marknadsproducenter. Deras huvudsakliga resurser är frivilliga bidrag kontant eller in natura från hushåll i deras egenskap av konsumenter, betalningar från offentliga sektorn och kapitalinkomst.

2.130 När dessa organisationer är av mindre betydelse ingår de inte i sektorn hushållens icke-vinstdrivande organisationer utan i hushållssektorn, eftersom deras transaktioner inte kan åtskiljas från enheter i den sektorn (S.14). De av hushållens icke-vinstdrivande organisationer som inte producerar för marknaden och står under bestämmande inflytande av den offentliga sektorn hör till den offentliga sektorn.

Sektorn hushållens icke-vinstdrivande organisationer omfattar bl.a. följande huvudsakliga typer av icke-vinstdrivande organisationer som tillhandahåller icke-marknadsproducerade varor och tjänster till hushållen:

a) Fackföreningar, yrkesförbund och lärda sällskap, konsumentorganisationer, politiska partier, kyrkor eller religiösa samfund (inklusive de som finansieras men inte står under bestämmande inflytande av den offentliga sektorn), sociala och kulturella föreningar samt fritids- och idrottsklubbar.

b) Välgörenhets-, stöd- och hjälporganisationer som finansieras av frivilliga bidrag kontant eller in natura från andra institutionella enheter.

I sektor S.15 ingår välgörenhets-, stöd- och hjälporganisationer som betjänar utländska enheter, medan sådana enheter där medlemskap innebär rätt till någon förutbestämd mängd varor och tjänster inte ingår.

UTLANDET (S.2)

2.131 Definition: Med utlandet (S.2) avses en grupp enheter utan några karakteristiska funktioner eller resurser; den består av utländska enheter i den mån som de genomför transaktioner med inhemska institutionella enheter eller har andra ekonomiska kopplingar till inhemska enheter. Kontona för denna sektor ger en överblick över de ekonomiska förbindelserna mellan den nationella ekonomin och utlandet. EU:s institutioner och internationella organisationer ingår i denna sektor.

2.132 Utlandet är inte en sektor för vilken man måste föra fullständig bokföring, men det är praktiskt att beskriva utlandet som en sektor. Sektorer erhålls genom att man delar upp den totala ekonomin så att man får mer homogena grupper av inhemska institutionella enheter som liknar varandra i fråga om ekonomiskt beteende, mål och funktion. Motsvarande gäller inte för sektorn utlandet: för denna sektor registreras icke-finansiella och finansiella bolags, icke-vinstdrivande organisationers, hushålls och offentliga sektorns transaktioner och andra flöden med utländska institutionella enheter, liksom andra ekonomiska förbindelser mellan inhemska och utländska enheter såsom inhemska enheters fordringar på utländska enheter.

2.133 Kontona för utlandet innehåller bara transaktioner som genomförs mellan inhemska institutionella enheter och utländska enheter, med följande undantag:

a) Transporttjänster (fram till det exporterande landets gräns) som utförs av inhemska enheter avseende importerade varor visas i kontona för utlandet som fob-import, trots att de utförs av inhemska enheter.

b) Transaktioner i utländska tillgångar mellan inhemska enheter som hör till olika sektorer i den inhemska ekonomin visas i de detaljerade kontona för finansiella transaktioner för utlandet. Dessa transaktioner påverkar inte landets finansiella ställning gentemot utlandet, men de påverkar de finansiella förhållandena mellan de olika sektorerna och utlandet.

c) Transaktioner i landets skuldförbindelser mellan utländska enheter som hör till olika geografiska zoner visas i den geografiska uppdelningen av kontona för utlandet. Även om dessa transaktioner inte påverkar landets totala skuldsättning gentemot utlandet, inverkar de på dess skulder till olika delar av världen.

2.134 Sektorn utlandet (S.2) kan delas in i följande:

a) EU:s medlemsstater, institutioner och organ (S.21):

1. EU:s medlemsstater (S.211).

2. EU:s institutioner och organ (S.212).

b) Länder utanför EU och internationella organisationer med säte utanför EU (S.22).

SEKTORKLASSIFICERING AV PRODUCERANDE ENHETER EFTER JURIDISKA STANDARDFORMER

2.135 I följande översikt samt i punkterna 2.94–2.101 sammanfattas de principer som ligger till grund för klassificeringen av producerande enheter i sektorer, med utgångspunkt i den standardterminologi som beskriver de viktigaste typerna av institutioner.

2.136 Privata och offentliga bolag som är marknadsproducenter klassificeras enligt följande:

a) De som främst ägnar sig åt produktion av varor och icke-finansiella tjänster: i sektor S.11, icke-finansiella bolag.

b) De som främst ägnar sig åt finansiell förmedling och finansiell serviceverksamhet: i sektor S.12, finansiella bolag.

2.137 Kooperativ och handelsbolag som betraktas som självständiga juridiska enheter och som är marknadsproducenter klassificeras enligt följande:

a) De som främst ägnar sig åt produktion av varor och icke-finansiella tjänster: i sektor S.11, icke-finansiella bolag.

b) De som främst ägnar sig åt finansiell förmedling och finansiell serviceverksamhet: i sektor S.12, finansiella bolag.

2.138 Offentliga producenter som genom speciallagstiftning har status som självständiga juridiska enheter och som är marknadsproducenter klassificeras enligt följande:

a) De som främst ägnar sig åt produktion av varor och icke-finansiella tjänster: i sektor S.11, icke-finansiella bolag.

b) De som främst ägnar sig åt finansiell förmedling och finansiell serviceverksamhet: i sektor S.12, finansiella bolag.

2.139 Offentliga producenter som inte betraktas som självständiga juridiska enheter och som är marknadsproducenter klassificeras enligt följande:

a) Om de är kvasibolag:

1. De som främst ägnar sig åt produktion av varor och icke-finansiella tjänster: i sektor S.11, icke-finansiella bolag.

2. De som främst ägnar sig åt finansiell förmedling och finansiell serviceverksamhet: i sektor S.12, finansiella bolag.

b) Om de inte är kvasibolag: i sektor S.13, offentlig sektor, eftersom de utgör en integrerad del av de enheter som har bestämmande inflytande över dem.

2.140 Icke-vinstdrivande organisationer (föreningar, stiftelser) som betraktas som självständiga juridiska enheter klassificeras enligt följande:

a) De som är marknadsproducenter och främst ägnar sig åt produktion av varor och icke-finansiella tjänster: i sektor S.11, icke-finansiella bolag.

b) De som främst ägnar sig åt finansiell förmedling och finansiell serviceverksamhet: i sektor S.12, finansiella bolag.

c) De som är icke-marknadsproducenter:

1. I sektor S.13, offentlig sektor, om de är offentliga producenter och står under bestämmande inflytande av den offentliga sektorn.

2. I sektor S.15, hushållens icke-vinstdrivande organisationer, om de är privata producenter.

2.141 Enmansföretag och företag med delägare som inte betraktas som självständiga juridiska enheter och som är marknadsproducenter klassificeras enligt följande:

a) Om de är kvasibolag:

1. De som främst ägnar sig åt produktion av varor och icke-finansiella tjänster: i sektor S.11, icke-finansiella bolag.

2. De som främst ägnar sig åt finansiell förmedling och finansiell serviceverksamhet: i sektor S.12, finansiella bolag.

b) Om de inte är kvasibolag: i sektor S.14, hushåll.

2.142 Huvudkontor klassificeras enligt följande:

a) I sektor S.11, icke-finansiella bolag, om den dominerande verksamheten i koncernen där bolagen är marknadsproducenter över lag är produktion av varor och icke-finansiella tjänster (se punkt 2.46 e).

b) I sektor S.12, finansiella bolag, om den dominerande verksamheten i koncernen över lag är finansiell förmedling (se punkt 2.40 e).

Holdingbolag som innehar en grupp dotterbolags tillgångar behandlas alltid som finansiella bolag. Holdingbolag innehar en grupp företags tillgångar men utövar inte någon ledning i förhållande till gruppen.

2.143 I tabell 2.5 illustreras schematiskt de olika fall som nämns ovan.

Tabell 2.5 – **Sektorklassificering av producerande enheter efter juridiska standardformer**

Typ av producent Juridisk form		Marknads-producenter (varor och icke-finansiella tjänster)	Marknads-producenter (finansiell förmedling)	Övriga icke-marknads-producenter	
Privata och offentliga bolag		S.11 Icke-finansiella bolag	S.12 Finansiella bolag	Offentliga producenter	Privata producenter
Kooperativ och handelsbolag som betraktas som självständiga juridiska enheter		S.11 Icke-finansiella bolag	S.12 Finansiella bolag		
Offentliga producenter som genom speciallagstiftning har status som självständiga juridiska enheter		S.11 Icke-finansiella bolag	S.12 Finansiella bolag		
Offentliga producenter som inte betraktas som självständiga juridiska enheter	med samma kännetecken som kvasibolag	S.11 Icke-finansiella bolag	S.12 Finansiella bolag	S.13 Offentlig sektor	
	övriga				
Icke-vinstdrivande organisationer som betraktas som självständiga juridiska enheter		S.11 Icke-finansiella bolag	S.12 Finansiella bolag	S.13 Offentlig sektor	
Företag med delägare som inte betraktas som självständiga juridiska enheter	med samma kännetecken som kvasibolag	S.11 Icke-finansiella bolag	S.12 Finansiella bolag	S.13 Offentlig sektor	S.15 Hushållens icke-vinstdrivande organisationer
Enmansföretag	övriga	S.14 Hushåll	S.14 Hushåll		
Huvudkontor om den dominerande verksamheten i den koncern de har bestämmande inflytande över är produktion av	varor och icke-finansiella tjänster	S.11 Icke-finansiella bolag			
	finansiella tjänster		S.12 Finansiella bolag		

LOKALA VERKSAMHETSENHETER OCH BRANSCHER

2.144 De flesta institutionella enheter som producerar varor och tjänster ägnar sig åt en kombination av verksamheter på samma gång. De kan ha en primär verksamhet, några sekundära verksamheter och några hjälpverksamheter.

2.145 Det är fråga om en verksamhet när sådana resurser som utrustning, arbetskraft, tillverkningsmetoder, informationsnätverk och produkter kombineras, vilket leder till att det skapas specifika varor och tjänster. En verksamhet karakteriseras av insats av produkter, en produktionsprocess och produktion av produkter.

Verksamheter kan bestämmas genom hänvisning till en viss nivå i Nace rev. 2 (Europeiska unionens statistiska näringsgrensindelning).

2.146 Om en enhet bedriver mer än en verksamhet, ska all verksamhet som inte är hjälpverksamhet (se punkt 3.12 i kapitel 3) rangordnas efter bruttoförädlingsvärdet. En uppdelning kan då göras mellan primär verksamhet och sekundära verksamheter utifrån var bruttoförädlingsvärdet är som störst.

2.147 För att kunna analysera de flöden som uppkommer under produktionsprocessen och vid användningen av varor och tjänster är det nödvändigt att välja enheter som belyser samband av teknisk-ekonomisk karaktär. Detta betyder att institutionella enheter måste delas upp i mindre och mer homogena enheter efter typ av produktion. Lokala verksamhetsenheter antas vara den enhet som lämpar sig bäst för en sådan uppdelning.

Den lokala verksamhetsenheten

2.148 Definition: Den lokala verksamhetsenheten är den del av en verksamhetsenhet som motsvarar en lokal enhet. Den lokala verksamhetsenheten kallas i SNA och ISIC rev. 4 för *establishment*. Verksamhetsenheten grupperar alla de delar av en institutionell enhet, i dess egenskap av producent, som bidrar till utförandet av en verksamhet på undergruppsnivå (fyra siffror) i Nace rev. 2 och svarar mot en eller flera underindelningar efter den institutionella enhetens funktion. Den institutionella enhetens informationssystem måste för varje lokal verksamhetsenhet kunna uppge eller beräkna åtminstone produktionsvärde, insatsförbrukning, löner och sociala avgifter, driftsöverskott, sysselsättning och fast bruttoinvestering.

Den lokala enheten är en institutionell enhet som producerar varor eller tjänster och som är belägen på en geografiskt identifierad plats.

En lokal verksamhetsenhet kan motsvara en institutionell enhet i dess egenskap av producent, men den kan aldrig tillhöra två olika institutionella enheter.

2.149 Om en institutionell enhet som producerar varor eller tjänster har en primär verksamhet och därtill en eller flera sekundära verksamheter, ska den underindelas i samma antal verksamhetsenheter och de sekundära verksamheterna ska klassificeras under andra rubriker än den primära verksamheten. Hjälpverksamhet hålls inte isär från den primära verksamheten eller de sekundära verksamheterna. Verksamhetsenheter som hör hemma under en viss rubrik i klassificeringssystemet kan dock framställa produkter utanför den homogena gruppen som ett resultat av

sekundär verksamhet som hör samman med dem och som inte kan identifieras separat genom tillgängliga bokföringsdokument. En verksamhetsenhet kan således utföra en eller flera sekundära verksamheter.

Branschen

2.150 Definition: En bransch består av en grupp lokala verksamhetsenheter som ägnar sig åt samma eller liknande slag av verksamhet. På den mest detaljerade klassifikationsnivån består en bransch av alla lokala verksamhetsenheter som ingår i en enskild undergrupp (fyra siffror) enligt Nace rev. 2 och som därför ägnar sig åt samma verksamhet som den definieras i Nace rev. 2.

Branscher består av både lokala verksamhetsenheter som producerar varor och tjänster för marknaden och lokala verksamhetsenheter som producerar varor och tjänster som inte är avsedda för marknaden. En bransch består per definition av en grupp lokala verksamhetsenheter som ägnar sig åt samma typ av produktionsverksamhet, oavsett om de institutionella enheter till vilka de hör producerar marknadsprodukter eller icke-marknadsprodukter.

2.151 Branscher kan delas in i tre kategorier:

a) Branscher som producerar varor och tjänster för marknaden (marknadsbranscher) och varor och tjänster för egen slutlig användning. Tjänster för egen slutlig användning är bostadstjänster i ägarbebodda bostäder och hushållstjänster producerade av anställda i hushållen.

b) Branscher inom den offentliga sektorn som är icke-marknadsproducenter av varor och tjänster: icke-marknadsbranscher inom den offentliga sektorn.

c) Branscher inom sektorn hushållens icke-vinstdrivande organisationer som är icke-marknadsproducenter av varor och tjänster: icke-marknadsbranscher inom sektorn hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Branschindelning

2.152 Den indelning som ska användas för att gruppera lokala verksamhetsenheter i branscher är Nace rev. 2.

HOMOGENA PRODUKTIONSENHETER OCH HOMOGENA BRANSCHER

2.153 Den enhet som är bäst lämpad för analysen av produktionsprocessen är den homogena produktionsenheten. Denna enhet har en enda verksamhet som kännetecknas av dess insats, produktionsprocess och produktion.

Den homogena produktionsenheten

2.154 Definition: En homogen produktionsenhet bedriver en enda verksamhet som kännetecknas av dess insats, produktionsprocess och produktion. De produkter som utgör insats respektive produktion karakteriseras för sin del utifrån sina fysiska egenskaper, sin bearbetningsgrad och den använda produktionsmetoden. De kan identifieras med hjälp av en produktklassificering – den statistiska indelningen av

produkter efter näringsgren (CPA). CPA är en produktklassificering vars struktur utgår från kriteriet om ursprungsbransch, som i sin tur definieras i Nace rev. 2.

Den homogena branschen

2.155 Definition: Den homogena branschen består av en grupp homogena produktionsenheter. De verksamheter som ingår i en homogen bransch beskrivs med hänvisning till en produktklassificering. Den homogena branschen producerar de varor eller tjänster som anges i klassifikationen, och endast dessa produkter.

2.156 Homogena branscher är enheter avpassade för ekonomisk analys. Homogena produktionsenheter kan vanligen inte observeras direkt, utan de data som samlas in från enheterna i statistiska undersökningar måste ordnas om för att bilda homogena branscher.